

گفت‌وگو

در ارزیابی قدرت بازدارندگی، متغیرهای متفاوتی دخیل هستند

✚ سطح و شدت پاسخ تهران هم در قالب رفتار دولت-ملت قابل ارزیابی است.

نکته مهم اینجاست که موضوع اصل غافلگیری از طرف ایران رعایت نشد؛ یعنی تهران اگرچه می‌توانست با رعایت اصل غافلگیری، ضربات سهمگینی به اسرائیل وارد کند؛ اما ایران منطق رفتاری دولت – ملت را در پیش گرفت و با وجود آنکه حمله یک حمله بی‌سابقه و برای اولین بار مستقیما از خاک ایران انجام شد، با این حال به شکل دقیق و حساب‌شده و صداالبته به قول شما در مقیاس و حجم بسیار زیاد بود؛ تا جایی که کسی تصور نمی‌کرد ایران بیش از ۳۰۰ پهپاد و موشک را به شکل هم‌زمان و مستقیم از خاک خود به اسرائیل شلیک کند.

پس اگر ایران می‌خواست ضربه‌ای وارد کند، یقینا می‌توانست این کار را انجام دهد، ولی تهران نشان می‌دهد کنه به‌عنوان یک بازیگر دولت – ملت‌محور کاملا متفاوت از گروه‌های منطقه‌ای عمل می‌کند. در کل جمع‌بندی من این است که در آینده هم همین رویه از طرف ایران تکرار می‌شود؛ چون با توجه به همان تحلیلی که از متغیرها و عوامل تعریف حوزه بازدارندگی داشتیم، باید تهران سعی کند در کنار پارامترهای حوزه نظامی و دفاعی و امنیتی، توجه ویژه‌ای هم به حوزه داخلی با محوریت مسائل اقتصادی، تجاری و معیشتی داشته باشد تا شرایط به سمتی پیش برود که مجدداً ایران وارد پروسه بازدارندگی نظامی نشود.

✚ در کنار تمام این نکاتی که گفتید، موضوع حائز اهمیت دیگر روند متفاوت حوزه دیپلماتیک با حوزه نظامی ذیل همان مقوله بازدارندگی منطقه‌ای است؛ چون در مدت تقریباً هشت‌ماه که از عملیات طوفان الاقصی و جنگ حماس و اسرائیل می‌گذرد، طیفی بر گزاره حذف بازیگری سیاسی و دیپلماتیک ایران در سطح منطقه توجه و تأکید ویژه دارند. این در حالی است که ما در این مدت به شکل جدی شاهد تلاش برای موازنه تهدید و موازنه قوا با تهران در حوزه نظامی و دفاعی بودیم. آیا واقعاً در روند سیاسی و دیپلماتیک بیرومن موضوع تبادل اسرا و ترسیم آینده غزه قابل به حذف اسرائیل بوده‌ایم؟ آیا بازیگری آنگارا، دوحه، قاهره و نیز واشنگتن این گزاره را تثبیت می‌کند؟

من قائل به چیزی تحت عنوان حذف ایران از روند سیاسی و دیپلماتیک منطقه‌ای طی ماه‌ها و هفته‌های گذشته برای تبادل اسرا و ترسیم آینده غزه نیستم.

✚ چرا؟

چون این گزاره نادرست است. نباید تصور کنیم که چون اکنون در محافل سیاسی و دیپلماتیک و همچنین در فضای کارشناسی و رسانه مستقیما از نقش آفرینی ترکیه، قطر‌ها و مصری‌ها سخن می‌گویند، آن را مترادف با این در نظر بگیریم که ایران از این روند دیپلماتیک منطقه‌ای حذف شده است یا توان بازدارندگی دیپلماتیک منطقه‌ای را ندارد. خبر، حذف‌شدنی در کار نیست.

✚ * پس چگونه می‌توان این خلأ دیپلماتیک در جریان مذاکرات را تحلیل کرد؟

باید ما به شرایط و ویژگی‌ها و اقتضانات و الزامات جمهوری اسلامی ایران از نظر سیاست خارجی و دیپلماسی هم توجه داشته باشیم که کاملا متفاوت از شرایط ترکیه، مصر و قطری‌هاست.

✚ و آن الزامات چیست؟

به‌رحال ما روابط مستقیمی با آمریکایی‌ها نداریم و از طرف دیگر ما اسرائیل را به رسمیت نمی‌شناسیم. وقتی ایران با این دو طرف اصلی مذاکره رابطه‌ای ندارد، طبیعتا و خودبه‌خود باعث می‌شود که کشورهای دیگری در منطقه مذاکرات را پیش ببرند که الزاما به‌معنای حذف ایران و نبود توان بازدارندگی دیپلماتیک نیست. از طرف دیگر موضوع بازدارندگی دیپلماتیک ایران مشخصا در قبال تحولات غزه، تبادل اسرا و آینده فلسطین محدود به یک دلیل خاص مانند رابطه‌ناداشتن مستقیم با آمریکا و به‌رسمیت‌نشناختن اسرائیل نیست و دلایل متعدد دیگری هم نقش آفرین هستند.

✚ مثلاً؟

مثلا اینکه بعد از جنگ داخلی در سوریه، محور حماس به جریان‌های اخوان‌المسلمین نزدیک‌تر شد و این مسئله موجب شد که روابط ایران و حماس به سردی بگراید و در پی این موضوع، تهران هم‌زمان به سمت تقویت جنبش جهاد اسلامی فلسطین برود. نکته مهم‌تر این است که در بازسازی غزه در سال‌های گذشته کشور قطر بیشترین نقش آفرینی را داشته است؛ به‌همین‌دلیل طبیعی است که دوحه وزن بیشتری هم در مذاکرات برای ترسیم آینده این باریکه و تبادل اسرا داشته باشد؛ کم‌اینکه حماس هم دفتر خود را به دوحه انتقال داد و بخشی از فعالیت‌های سیاسی و دیپلماتیک حماس در قطر انجام می‌شود و به موازاتش هم قطری‌ها چون حامی محور اخوان‌المسلمین هستند، طبیعتا رابطه بهتری از نظر سیاسی با حماس داشتند. پس طبیعی است که نفوذ قطری‌ها بیشتر باشد. از طرف دیگر ما نمی‌توانیم این را هم در نظر نگرییم که ترکیه، قطر و مصری‌ها محدودیت‌های ایران را ندارند؛ یعنی روابط مستقیم با آمریکا دارند و از طرف دیگر هم اسرائیل را به رسمیت شناخته‌اند. هرچند که قطر مانند ترکیه و مصر دست به چنین اقدامی برای پذیرش رسمی اسرائیل زده است؛ اما به‌رحال هیئت‌های اسرائیلی و اتباع اسرائیلی به‌راحتی در قطر رفت‌وآمد می‌کنند. ما دیدیم که در جریان مذاکرات، هیئت‌هایی از وزارت امور خارجه اسرائیل و حتی موساد به قطر سفر کردند. پس وقتی کشوری مانند قطر یا ترکیه و مصر این تنوع در روابط را داشته باشند، طبیعتا برگ برنده بیشتری برای مذاکره دارند.

طبیعی است که در این مذاکرات حساس باید کشور میانجیگر، روابط مستقیم و سریعی با همه طرف‌ها داشته باشد تا در لحظه بتواند پیام‌ها را برای توافق مبادله کند. در‌صورتی‌که گفتم، ایران با دو طرف اصلی این مذاکره یعنی آمریکا و اسرائیل هیچ رابطه‌ای ندارد. اینجا موضوع قطر کمی متفاوت از ایران و حتی ترکیه است. به نظر من حتی ترکیه هم مانند قطر در این مذاکرات نقش آفرین نبوده است. درباره مصری‌ها یا اردنی‌ها اینجا مسئله کاملا متفاوت است؛ چون الزامات و اقتضانات ژئوپلیتیکی هم مؤثر است؛ یعنی هم‌مرزی و سرزمین مشترک با فلسطین باعث شده است که آینده تحولات فلسطین برای اردنی‌ها و مصری‌ها مهم باشد. مضافا این دو کشور پیمان صلح با اسرائیل امضا کرده‌اند؛ پس درمجموع واقعا من معتقدم چیزی به نام حذف ایران از روند سیاسی و دیپلماتیک یا فقدان بازدارندگی دیپلماتیک ایران در معادلات و مذاکرات بر سر تبادل اسرا و آینده غزه شکل نگرفته است. با وجود آنکه ایران هیچ‌کدام از امتیازات ترکیه، مصر، قطر، اردن و… را ندارد، باز یکی از مراجع مهم برای تصمیم‌گیری گروه‌هایی فلسطینی به‌ویژه حماس بود که مؤید سطحی از بازدارندگی دیپلماتیک ایران است.

سوره توبت مهدی جمشیدی: خنجر از پشت

شما هر فهم مصداقی‌ای از نوشته‌ی عضو منتسب به دفتر رهبری داشته باشید، او می‌تواند آن را انکار کند و بگریزد؛ چراکه خبرش، عاری از صراحت و شفافیت است. کارکرد و نتیجه‌ی این نوع روایت‌سازی رسانه‌ای، «اختلاف‌افکنی در جبهه‌ی انقلاب» و «تنفس مصنوعی دادن به جریان اباحه‌گری» است.

آری، باز هم از پشت، خنجر زدند.

سرمقاله روزنامه دولت تذکر رهبری را تأیید کرد

سوره توبت مهدی جمشیدی: خنجر از پشت

شما هر فهم مصداقی‌ای از نوشته‌ی عضو منتسب به دفتر رهبری داشته باشید، او می‌تواند آن را انکار کند و بگریزد؛ چراکه خبرش، عاری از صراحت و شفافیت است. کارکرد و نتیجه‌ی این نوع روایت‌سازی رسانه‌ای، «اختلاف‌افکنی در جبهه‌ی انقلاب» و «تنفس مصنوعی دادن به جریان اباحه‌گری» است.

آری، باز هم از پشت، خنجر زدند.

گریز دولت از باتلاق افراطی‌ها

داود حشمتی

سرمقاله روز یکشنبه روزنامه دولت، ضمن تأیید «تذکر» رهبری به مسئولان، به معنای

درست کلمه یک «جالی» و فرار از باتلاقی بود که برخی نیروهای رادیکال انقلابی قصد دارند ابراهیم رئیسی را به آن گرفتار کنند. از کیهان گرفته تا مجموعه تندروهایی که نشست «عقب‌نشینی ممنوع» را برگزار کردند، مدعی بودند حرف مهدی فضائلی، نظر رهبری نیست؛ اما سرمقاله دولت ضمن تأیید آن تذکر سعی کرد از مسیری که این‌ها رفتند دور بماند.

همه چیز از یک توبیت آغاز شد

برای افراطی‌ها، این مسئله که مهدی فضائلی تذکر به مسئولان را در فضای توییت منتشر کرد، خبر مهمی است. آنها توییت را «سکوی دشمن» می‌دانند و از اینکه عضو دفتر حفظ و نشر آثار رهبری در آنجا این پیام را منتشر کرد، ناراحت هستند. پیام این بود: «کشف حجاب، حرام شرعی و هم حرام سیاسی است. منتهی دشمن با نقشه و برنامه وارد این کار شده و ما هم باید با برنامه و نقشه وارد بشویم. کارهای بی‌قاعده و بدون برنامه نباید انجام بگیرد. به‌تازگی برخی مسئولان به دلیل کارهای بی‌قاعده تذکر دریافت کردند». با انتشار این توبیت مهدی فضائلی مورد حمله جریان رادیکال در فضای مجازی قرار گرفت. این دسته در یک ماه گذشته تقریباً خوشحال بودند که فضای کشور توانسته به سمت بگیروبندهای بیشتر در خیابان حرکت کند. همین‌ها تعبیرشان از توبیت فضائلی «خنجرزدن از پشت» بود. در ابتدا تلاش کردند تا آن را بی‌اثر کنند. برخی گفتند: «امکان ندارد تذکری در این شرایط داده شود». برخی گفتند: «این نظر شخصی فضائلی است و ربطی به رهبری ندارد»؛ اما اکانت رسمی رهبری در توییت با بازنشر توبیت فضائلی، پیام دوم را به آنها منتقل کرد. باوجوداین باز هم عده‌ای آن را نپذیرفتند. سایت رجانیوز وابسته به برادر داماد ابراهیم رئیسی با انتشار توبیت دو سال قبل مهدی فضائلی این شائبه را ایجاد کرد که او از حرف‌های خود برگشته است؛ اما فضائلی با دیگر با اشاره به اینکه توبیت مربوط به دو سال قبل است، صحت توبیت قبلی را تأیید کرد. با این حال واکنش‌ها به سرعت نور و تنها کمتر از یک روز پشت سر هم اتفاق افتاد.

خنجر از پشت زدند

با انتشار توبیت فضائلی شبکه ایتا و ویراستی که کاربران آن از جریان انقلابی هستند، حمله به فضائلی را آغاز کردند. مهدی سلحشور مداح مشهور تهرانی در شبکه ویراستی نوشت: «جهت اطلاع امت حزب‌الله، قطع به یقین می‌گویم سلوک حضرت آقا تضعیف سرباز در میدان نیست، تذکری هم لازم باشد به خود فرمانده می‌دهند». همین خط از طرف دیگر افراد این جریان نیز تکرار شد. مهدی جمشیدی که در میان رادیکال‌ها از محبوبیتی برخوردار است، در ویراستی خود مشخصا از عبارت «خنجرزدن از پشت» استفاده کرد: «شما هر فهمی مصداقی از نوشته عضو منتسب به دفتر رهبری داشته باشید، او می‌تواند آن را انکار کند و بگریزد؛ چراکه خبرش، عاری از صراحت و شفافیت است. کارکرد و نتیجه این نوع روایت‌سازی رسانه‌ای، «اختلاف‌افکنی در جبهه انقلاب» و «تنفس مصنوعی دادن به جریان اباحه‌گری» است. آری، باز هم از پشت، خنجر زدند». مابقی حرف‌ها و حملاتی که به فضائلی شد (و تا سرحد تکفیر و نفوذی‌خواندن او آن را به پیش برده بودند)، قابل انتشار نیست؛ اما نکته مهم این بود که کیهان نیز همین خط را دنبال کرده بود.

جاماندن کیهان از قافله دولت

کیهان که ظاهرا از رفتار دولت بی‌خبر بود، در سرمقاله روز یکشنبه خود به فضائلی حمله کرد و از او سؤال کرد: جناب ایشان از کدام جایگاه می‌فرمایند: «به‌تازگی برخی مسئولان به دلیل کارهای بی‌قاعده تذکر دریافت کرده‌اند؟!». شریعتمداری به او یادآور می‌شود که او سخنگوی بیت رهبری نیست: «آنچه جناب‌عالی به حضرت آقا نسبت داده‌اید، اولاً با نظر صریحا اعلام‌شده حضرت ایشان مغایرت دارد… بیت رهبر معظم انقلاب «سخنگو» ندارد و چنانچه تذکری ضرورت داشته باشد، مستقیما و با ذکر ماخذ از سوی دفتر معظم‌له (آقایان گلپایگانی و حجازی) به اطلاع مخاطبان آن، اعم از مسئولان یا مردم می‌رسد. توضیح آنکه بیت معظم‌له حتی از به‌کارگیری واژه «بک مقام آگاه» نیز به‌شدت پرهیز می‌کند! ازاین‌روی نظری که جناب‌عالی به حضرت آقا نسبت داده‌اید، خارج از روال یادشده و از جانب شما، دور از انتظار بوده است» (کیهان، یکشنبه ۲ اردیبهشت ۱۴۰۳).

عقب‌نشینی ممنوع

جریانی که از وقایع روزهای اخیر در خیابان بسیار خرسند بود و حتی انتشار تصاویر کتک‌خوردن و برخورد‌های خشن را که موجب تذکر مسئولان شده، هم درست می‌دانست، بلافاصله یک جلسه با تعداد زیادی از چهره‌های خود برگزار کرد. اعضای برجسته این نشست که نشان‌دهنده نوع تفکر آنهاست، عبارت بودند از: صادق کوشکی، مهدی جمشیدی، روابنخش، خانم طالی‌دارستانی، روح‌الله مؤمن‌نسب و کامران غضنفری. البته تنها مسئله این نشست بحث توبیت فضائلی نبود؛ بلکه آنها اساسا با اجرانی‌شدن قانون حجاب مجلس که دست آنها را در برخورد‌های خشن خیابانی می‌بندد، مخالف بودند. از‌همین‌رو در پوستری که از نشست خود منتشرکردند، به‌صراحت این‌گونه اشاره شده بود: «لایحه فعلی حجاب، رسمیت‌بخشی به حجاب غیرشرعی و بازگشت به دوران تارک پهلوی است». آنها یکی از اهداف برگزاری این نشست را «ضرورت بررسی پیامدهای حذف پلیس و بسیج مردمی، از فرایند برخورد با فتنه و توطئه کشف حجاب در متن لایحه» دانسته و در نشست خود به بررسی آن پرداختند. اما ظاهرا غافل از این بودند که دولت تمایلی ندارد تا به این بهانه وارد تقابل با مجلس از یک سو و حاکمیت از سوی دیگر شود. از‌همین‌رو دو نشانه را در رسانه‌های خود منتشر کردند تا پیام را به این افراد منتقل کرده باشد. اول: یادداشتی که رجانیوز منتشر کرد و خبر از اختلافات در درون دولت داد. دوم: یادداشت مدیرمسئول تازه منصوب‌شده روزنامه ایران که تأیید می‌کرد دولت، توبیت مهدی فضائلی را تأیید می‌کند و تعبیر خنجر از پشت درست نیست.

خبر رجانیوز درباره اختلافات در دولت

رجانیوز در یادداشتی که تیت‌ر آن «مرگشایی از حرکت ناپخته در مسئله حجاب» بود، به برخی از اعضای دولت (که هنوز نام آنها برده نشده) هم حمله کرد و نوشت: «به موازات تلاش‌های گسترده‌ای علیه لایحه/ قانون حجاب به‌ویژه در پیام‌رسان ایتا به‌عنوان محل توزیع محتوای بخشی از بدنه انقلابی شدت می‌گیرد. نقش آفرینی برخی افراد که برخلاف تأکیدات صریح مقامات عالی دولت، همچنان در برخی دستگاه‌های دولتی نقش آفرین هستند، حساسیت موضوع را مضاعف می‌کند». در ادامه نیز صراحتا در مقابل رفتارهای بد با مردم و نشستگی که قرار بود برگزار شود، موضع‌گیری کرد: «مهم‌ترین محور این تلاش‌ها، طرح این ادعاست که لایحه حجاب قرار است طرح نور از تضعیف کند و دست متخلفان را برای هنجارشکنی باز کند. فارغ از کذب/نادرست بودن چنین ادعایی، ایجاد و برجسته‌سازی رقابت کاذب میان لایحه حجاب و طرح نور، مانند برخی اجتماعات و رفتارهای میدانی نادرست، بخشی از طراحی ناپخته‌ای است که سعی دارد بدنه جریان انقلابی را در مسئله حجاب نسبت به دولت و در لایحه بعد، کل حاکمیت بدبین کند». حرف رجانیوز درست است. آنها در این زمینه «تحلیل» نکرده‌اند؛ بلکه خبر دادند که برخی در بدنه دولت برای دولت مسئله‌آفرینی می‌کنند. البته ممکن است با این حرف دولت هم متهم به «خنجرزدن از پشت» شود؛ با این حال باید حرف رجانیوز را به‌عنوان یک خبر از اختلافات درونی دولت تأیید کرد. پیش‌تر هم در «شرق» به بهانه مسائل پیش‌آمده در نوروز امسال، نوشته بودیم که رفتارهای رئیسی باعث «تضعیف نهاد دولت» می‌شود و از این رهگذر آن کسی که بیش از همه ضرر می‌کند، خود ابراهیم رئیسی است که از سوی جریان خودی «هیچ‌نگاری» می‌شود. («شرق»، ضعف نهاد دولت، ۱۵ فروردین ۱۴۰۳).

شرح روزانه

خبر

وزیر خارجه اردن: نتانیا‌هو به دنبال درگیری میان واشنگتن و تهران است

وزیر خارجه اردن گفت نخست‌وزیر اسرائیل به دنبال درگیرکردن تهران و واشنگتن است. به گزارش سی‌ان‌ان، «ایمن الصفدی»، وزیر خارجه اردن، گفت بنیامین نتانیا‌هو، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی، می‌خواهد واشنگتن را به رویارویی با ایران بکشاند و او بیشترین سود را از تشدید تنش در منطقه برای منحرف‌کردن توجه از غزه می‌برد.

الصفدی با بیان اینکه تشدید تنش در منطقه برای همه بسیار خطرناک خواهد بود، افزود: «نتانیا‌هو ممکن است بخواهد آمریکا را به رویارویی با ایران بکشاند». وی گفت: «طرفی که بیشترین سود را از این تشدید می‌برد، نتانیا‌هو است که می‌خواهد نگاه‌ها را از نوار غزه منحرف کند».

دهمردده:

افغانستان حقایق ایران را از رودخانه هیرمند پند برداخت کند

یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: با توجه به سرریزشدن و پرشدن سد کجکی، ضرورت دارد حاکمان افغانستان حقایق ایران از رودخانه هیرمند را رهاسازی کنند؛ حق همسایگی این نیست که الان جاری است و در حال انجام‌شدن است و این تعامل و همدلی جاده یک‌طرفه نیست.

حسب‌الله دهمردده، نماینده مردم زابل، زهک، نیمروز، هامون و هیرمند در مجلس شورای اسلامی، در جلسه دیروز صحن مجلس در نطق میان‌دستور خود تصریح کرد: حرکت بسیار زشت اشرار در سیستان و بلوچستان به‌شدت محکوم است و از متولیان امر به‌جد درخواست داریم با عاملان، آمران و همکاران آنها به‌شدت برخورد شود.

همچنین ضرورت دارد حداقل امکانات برای دفاع نیروها فراهم شود تا بتوانند در وظیفه ذاتی خود به نحو مطلوب ایفای نقش کنند.

vahdatiha **charityvahdat.ir**

این خانه اگر سبز است امید شماست

مرکز خیریه نگهداری از دختران معلول ذهنی

وحدت

حرفه آموزی و شبانه روزی

آدرس: پاسداران، خیابان شهید افشاری (ساقدوش)، کوچه وحدت، پلاک ۵

حساب تجارت: ۳ ۶ ۹ ۲ ۶ ۳ ۱ ۷

کارت تجارت: ۵۸۵۹۸۳۷۰۰۰۵۲۳۴۸۶

تلفن: ۲۲۹۴۲۱۳۲-۲۲۹۴۷۰۱۴ (۰۲۱)